

HISTORIA SZTANDARU Z RAJCZY

11 grudnia 2021 roku w Rajczy – miejscowości, gdzie historia stanu wojennego zapisała się w niezwykle sposób – członkowie Regionu Podbeskidzia NSZZ „Solidarność” upamiętnili zbliżającą się 40. rocznicę wydarzeń z 13 grudnia 1981 r.

Ta historia nie miała prawa się wydarzyć. Wprowadzony w Polsce 13 grudnia 1981 r. stan wojenny zaskoczył Polaków, którzy na ten dzień mieli liczne plany. W wielu miejscowościach na 13 grudnia 1981 r. członkowie Solidarności planowali różnego rodzaju uroczystości patriotyczne, m.in. święcenie sztandarów komisji zakładowych. Jedną z takich miejscowości była Rajcza, wieś gminna położona w ówczesnym województwie bielskim, gdzie swój sztandar planowała poświęcić międzyzakładowa komisja „Solidarność” zrzeszająca wszystkie zakłady z terenu gminy.

Decyzja o fundacji sztandaru zapadła 25 września 1981 r., a 6 października przyjęto projekt sztandaru i przekazano go do wykonania siostrze klaryskom z Kęt. Na potrzebą do wykonania sztandaru kwotę złożyło się ponad czterysta osób. 14 listopada 1981 r. Komitet Organizacyjny o planowanej uroczystości poświęcenia sztandaru właśnie na niedzielę 13 grudnia 1981 r. powiadomił naczelnika gminy Rajcza – Stanisława Porwisza i miejscowego komendanta MO Józefa Koconia, a władza zezwoliła na zgromadzenia na rynku w Rajczy.

Niedziela 13 grudnia 1981 r. przywitała mieszkańców Rajczy obfitymi opadami śniegu. Wśród mieszkańców powoli rozchodzą się informacje o wprowadzonym o północy stanie wojennym, który był ogłaszany w wojskowej rozgłośni radiowej. Mieszkańcy jednak nie bacząc na przeciwności, z każdą minutą tłumniej gromadzili się na rynku w Rajczy. Wśród zebranych na rynku był również naczelnik gminy Stanisław Porwisz. Chociaż w okolicach rynku pojawiało się coraz więcej samochodów wojskowych i milicyjnych, ostatecznie zapadła wspólna decyzja naczelników i przedstawicieli Solidarności o działaniu zgodnie z opracowanym wcześniej scenariuszem.

ŹRÓDŁO: TYSOL.PL/INF. WŁASNA

Uroczyste przekazanie sztandaru odbyło się o godzinie 10.30, następnie miała miejsce msza święta, po której odśpiewano „Boże coś Polskę”. Po mszy przygnębieni mieszkańcy Rajczy rozeszli się do domów. Patriotyczne, solidarnościowe wydarzenia w Rajczy stanowiły jeden z precedensów w skali kraju, co oczywiście zainteresowało władze partyjne, milicyjne i wojskowe. Stanisław Porwisz znalazł się na celowniku, tłumaczył się jednak... niedziałającym telefonem i niewiedzą o wprowadzeniu stanu wojennego. Później, co ciekawe, naczelnik gminy narażał się ponownie, ukrywając przez lata ten sam sztandar we własnym gabinecie.

Dla uczczenia 40. rocznicy poświęcenia sztandaru Solidarności w Rajczy Zarząd Regionu Podbeskidzia NSZZ „Solidarność” zdecydował się w tym właśnie miejscu przeprowadzić główne regionalne obchody 40. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Uroczystości rozpoczęła msza święta w Sanktuarium Maryjnym Matki Bożej Kazimierzowskiej.

Eucharystii przewodniczył biskup bielsko-żywiecki ks. Roman Pindel. Następnie w pobliskiej hali sportowej odbyła się akademie, w której udział wzięli liczni goście honorowi, w tym świadkowie historii poświęcenia sztandaru, przedstawiciel Prezydenta RP, parlamentarzyści, przedstawiciele władz samorządowych, kapłani, reprezentanci kuratorium oświaty i liczni członkowie NSZZ „Solidarność”. Uroczystość ta wpisana została także w realizowany przez śląskie Kuratorium Oświaty projekt „Gdy gaśnie pamięć ludzka, dalej mówią kamienie – 13 grudnia 1981 – Pamiętamy”, w ramach którego organizowane były m.in. prelekcje, konkursy, spotkania. Głównym celem tego przedsięwzięcia było przygotowanie dzieci i młodzieży do świadomego przeżywania 40. rocznicy wprowadzenia w Polsce stanu wojennego.

W trakcie rocznicowego spotkania w rajczańskiej hali sportowej uczestnicy tamtych wydarzeń dzielili się wspomnieniami sprzed czterech dekad. Na zakończenie zaprezentowany został program artystyczny przygotowany przez uczniów Szkoły Podstawowej nr 1 w Rajczy.

LICEALIŚCI NA TROPACH „SOLIDARNOŚCI”

W sobotę 11 grudnia 2021 r. na ulicach Bielska-Białej odbyła się czwarta edycja Gry Miejskiej „Tropami Solidarności”. Wzięło w niej udział 18 zespołów, złożonych z uczniów dziewięciu bielskich szkół ponadpodstawowych – łącznie 63 osoby. Do tego doliczyć trzeba blisko dwudziestu wolontariuszy, przeprowadzających poszczególne „konkurencje”, a także towarzyszących im kilkunastu działaczy bielskiej opozycji antykomunistycznej.

Uczestnicy gry cofnęli się w czasy stanu wojennego – mieli zorganizować w Bielsku-Białej solidarnościową manifestację, a w tym celu skontaktować się z innymi konspiratorami, wydrukować ulotki w podziemnej drukarni i dostarczyć je do punktów kolportażowych, wymyśleć hasła i wypisać je na transparentach. Niejako przy okazji musieli nauczyć się korzystać z tradycyjnej maszyny do pisania, wykręcić numer na zabytkowym telefonie, znaleźć zachodnią stację radiową na lampowym odbiorniku. Malowali też antyrządowe hasła niemal w samym centrum miasta. Musieli przy tym uważać na krążących po ulicach zomowców i wszechobecnych tajniaków. Pechowcy trafiali do pokoju przesłuchań, a nawet za kraty milicyjnego „dołka”.

Gry zorganizowało Stowarzyszenie „Podbeskidzie Wspólna Pamięć” wspólnie z Zarzą-

dem Regionu Podbeskidzie NSZZ „Solidarność” i Instytutem Pamięci Narodowej, a głównymi realizatorami byli harcerze z bielskiego hufca Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej. Oni też stworzyli scenariusz gry konsultując poszczególne punkty i zadania z dawnymi opozycjonistami.

Po zakończeniu rozgrywek wszyscy uczestnicy gry spotkali się w siedzibie podbeskidzkiej „Solidarności”, gdzie ogłoszone zostały wyniki rywalizacji zespołów i wręczone nagrody (ufundowane m.in. przez IPN, bielski samorząd i grono sponsorów) dla wszystkich drużyn. Najlepszą z nich okazała się grupa, używająca konspiracyjnej nazwy „Piątkowicze”. Tworzyli ją uczniowie bielskiego Liceum Ogólnokształcącego nr 5, którym udało się – jako jedynym – znaleźć wszystkie konspiracyjne punkty i zdobyć największą liczbę punktów.

– W naszym statucie mamy wpisana działalność edukacyjną i ta gra była właśnie jednym z przykładów realizacji tego zadania. Chcieliśmy młodym ludziom pomóc cofnąć się w czasie, poznać realia tamtego okresu, zrozumieć, czym był stan wojenny. Tak więc nie była to zwykła zabawa, ale edukacja poprzez rekonstrukcję i rywalizację – tłumaczy Bogdan Szozda, prezes Stowarzyszenia „Podbeskidzie Wspólna Pamięć” i jeden z organizatorów gry.

„Piątkowicze” – najlepsza drużyna, reprezentująca bielskie LO nr 5, z organizatorami gry.

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

Osoby zainteresowane przynależnością do związku zawodowego lub mające problemy w swoich zakładach pracy proszone są o kontakt z Zarządem Regionu Podbeskidzie NSZZ „Solidarność” lub terenowymi oddziałami naszego związku.

ZARZĄD REGIONU PODBESKIDZIE NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

43-300 Bielsko-Biała,
ul. Adama Asnyka 19

Sekretariat

tel. 33 812 67 90
e-mail: bbial@solidarnosc.org.pl

Dział Rozwoju Związku

tel. 530 760 060
tel. 33 812 67 90
e-mail: drz.bbial@solidarnosc.org.pl

Dział Szkoleń

tel. 33 812 67 52
e-mail: skarb.bbial@solidarnosc.org.pl

Dział Prawny

tel. 33 812 67 53
e-mail: prawnicy.bbial@solidarnosc.org.pl

SIEDZIBY ODDZIAŁÓW

Cieszyn, ul. Głęboka 58
Przewodniczący – **Michał Marek**
tel. 609 436 566,
e-mail: michal.bbial@solidarnosc.org.pl

Oświęcim, ul. Śniadeckiego 21
Koordynator – **Joanna Czerwik** tel. 506 194 984, e-mail: j.czerwik.bbial@solidarnosc.org.pl

Skoczów, ul. Bielska 18
Koordynator – **Michał Marek**
tel. 609 436 566,
e-mail: michal.bbial@solidarnosc.org.pl

Sucha Beskidzka, ul. Semika 1
Koordynator – **Beata Mazul** tel. 668 973 092,
e-mail: b.mazul.bbial@solidarnosc.org.pl

Żywiec, Al. Piłsudskiego 56
Przewodniczący – **Andrzej Madyda** tel. 603 769 965, e-mail: sekr.bbial@solidarnosc.org.pl